

EXPERIMENT

Transitie-strategie 2018 t/m 2020: Werken aan Veerkracht

Aktiegroep het Oude Westen, Broedplaats van Bewoners-Initiatieven

5-11-2017

Inhoudsopgave

Leeswijzer

1. DNA van de Aktiegroep het Oude Westen

2. De Strategie: Werken aan Veerkracht

2.1. Transitie-opgaven: Waar werken we aan?

3. Identiteit: Nieuw Activisme

4. Experimenten

4.1. Experiment Pand

4.2. Rondkomen & Vooruitkomen

4.3. Droge Voeten & Frisse Neuzen

4.4. Publieke Ruimte: schoon, heel, veilig & sociale cohesie

4.5. Wonen

5. Organisatie

5.1. Proeftuin van co-creatie: op basis van jarenlange ervaring

5.2. Onderzoek Veerkracht

5.3. Communicatie

kader: Buurkrant het Oude Westen

Overzicht Aktiegroep

6. Financieringsstrategie

7. Hoe verder?

8. Wat vragen we van de Gemeente?

Leeswijzer

De omgeving van de Aktiegroep is sterk veranderd. Wij kiezen zelfbewust om een transitie in te zetten: een boeiend en leerzaam experiment voor het Oude Westen en de stad Rotterdam. **Centrale inzet: Hoe organiseren we anno 2017 een veerkrachtige organisatie van bewonersinitiatieven; een organisatie die werkt aan een veerkrachtige wijk en veerkrachtige bewoners.** Voor u ligt de strategie om daartoe te komen. We hebben deze strategie gemaakt op basis van uitwisselingen met zo'n 25 actieve bewoners (Steungroep 2.0). We sluiten met deze strategie aan bij wat er al is. We hebben activiteiten en ontwikkelingen gestructureerd en geanalyseerd. Op basis daarvan komen we tot nieuwe richtingen.

Hoofdstuk 1 gaat over het DNA van de Aktiegroep. Een organisatie met al 47 jaar ervaring op het terrein van actieve bewonersgroepen.

In hoofdstuk 2 leest u meer over nut en noodzaak van de transitie-strategie en de essentie ervan.

In hoofdstuk 3 gaan we in op de nieuwe identiteit van de Aktiegroep. Het was nodig om de identiteit af te stoffen en aan te scherpen.

Hoofdstuk 4 beschrijft de experimenten die we gaan uitvoeren. We hebben onze inzet onderverdeeld in vier inhoudelijke onderwerpen: Rondkomen & Vooruitkomen, Droge Voeten & Frisse Neuzen, Publieke Ruimte: schoon, heel, veilig & sociale cohesie, en Wonen. Een belangrijke experiment is de vernieuwing van de huisvesting: het experiment Pand. Dit experiment wordt als eerste uitgelegd in dit hoofdstuk.

Hoofdstuk 5 geeft de richtlijn voor de versterking van de organisatie, met onder meer aandacht voor de communicatie. In hoofdstuk 6 gaan we dieper in op de financieringsstrategie, in hoofdstuk 7 benoemen we een aantal vervolgstappen en in hoofdstuk 8 staat aangegeven wat we de gemeente vragen.

Een begroting is vanzelfsprekend gemaakt en apart opvraagbaar.

1. Het DNA van de Aktiegroep het Oude Westen

De Aktiegroep aan de Gaffelstraat 1-3 heeft al 47 jaar ervaring met het stimuleren van initiatieven van bewoners om hun wijk beter te maken. In dit hoofdstuk benoemen we het DNA van de Aktiegroep: de essentie van de organisatie.

De Gaffelstraat 1-3 is een ***sociaal monument van bewonersinitiatief met een roemrucht verleden***. Het is een herkenbare, openbare en laagdrempelige plek voor bewoners van het Oude Westen met een vraag of idee. Bewoners die zich (willen) inzetten voor verbeteringen zien elkaar vanzelfsprekend daar. Mensen van vele verschillende achtergronden en pluimage; van nieuwkomers tot ouderen die 'het langer thuis wonen' op de agenda hebben staan, tot hen die de Dierenhof runnen. Bewoners houden zelf het pand open. Zij halen de boodschappen, onderhouden de digitale omgeving, zetten de koffie en zijn aanwezig om buurtgenoten met allerlei vragen te woord te staan en verder te helpen met allerlei daden.

De Aktiegroep is ***een poort naar de wijk***. De organisatie heeft veel contacten in de wijk: met bewoners die op basis van dezelfde interesses iets willen in hun straat of portiek of met een specifiek onderwerp, met bewoners van verschillende culturele achtergronden en met zogenaamde kwetsbare en moeilijk bereikbare groepen. ***De Aktiegroep zit diep in de haarvaten van de wijk***.

Vele gemeentelijke diensten, stedelijke organisaties, onderzoekers en instituten vinden hun weg naar de wijk via deze poort. Organisaties die hun beleidsplannen, onderzoeksvoorstellen en werkpraktijken samen met bewoners verder willen brengen om zo duurzame praktijken op te bouwen. Voor hen is de Aktiegroep en het Oude Westen een laboratorium van co-creatie.

De Aktiegroep heeft ***aandacht voor niet vertelde of niet gehoorde verhalen uit de wijk***. De organisatie richt zich op bewoners die het moeilijker hebben om mee te komen; mensen die (tijdelijk) in kwetsbare posities verkeren, mensen die de Nederlandse taal niet (goed) beheersen, mensen met lage inkomens, lage opleidingen of geen werk. De Aktiegroep werkt aan zelfredzaamheid. Zij stimuleert bewoners om zich uit te spreken en te organiseren. Door hun verhalen kenbaar te maken, werkt de Aktiegroep eraan om het (gemeentelijk) beleid steeds beter aan te laten sluiten bij de verschillende leefwerelden van wijkbewoners en de werkelijke noden en behoeften van de wijk.

Vrijwillige inzet staat centraal, maar niet zonder meer. Door jarenlange ervaring weet de Aktiegroep dat de (minimale) aanwezigheid van betaalde vakmensen nodig is om deze broedplaats van bewonersinitiatief goed te laten functioneren. Vakmensen die eindverantwoordelijkheid nemen, meedenken, bijsturen, samenbrengen, talenten zien en erkennen, mensen stimuleren om zich uit te spreken en te organiseren. Vakmensen die 'present' zijn, de wijk in gaan en nauw aansluiten bij wat zij signaleren in het brede *wijknetwerk*. Naast inhoudelijke vakmensen is professionele administratieve ondersteuning noodzakelijk, en een herkenbare, laagdrempelige, fysieke eigen plek.

Debat in het Pand aan de Gaffelstraat

2. De Strategie: Werken aan Veerkracht

Een sterk veranderende omgeving maakte het noodzakelijk om een transitie-strategie op te stellen. In dit hoofdstuk leest u meer over de strategie en de opgaven waar we aan werken.

De omgeving in Rotterdam is sterk veranderd en blijft veranderen. Gemeentelijke beleidskaders zijn gewijzigd, welzijn is anders georganiseerd en nieuwe vormen van bewonersinitiatieven blijven ontstaan. De Aktiegroep kreeg jarenlang een subsidie om algemene kosten van de organisatie, personeel, activiteiten en huisvesting te dekken. De politiek heeft nu besloten om deze vorm van subsidiëren in Rotterdam stop te zetten. Na veel protesten van de bewoners zijn de Aktiegroep en de gemeente nu gelukkig op zoek naar oplossingen. Een groep van circa 25 betrokken bewoners -Steungroep 2.0- werkt aan het bedenken van de transitie-strategie en de uitvoering ervan.

Uitgangspunt is dat bewoners hun activiteiten voor de wijk in het eigen pand aan de Gaffelstraat door willen kunnen blijven zetten. Tevens hebben belangrijke stakeholders, waaronder de gemeente en vele organisaties in de wijk uitgesproken dat zij de activiteiten van de Aktiegroep waardevol en belangrijk vinden.

De Aktiegroep kiest ervoor om mee te bewegen met de veranderde omgeving. Zij gaat zich de komende jaren richten op het versterken van de eigen veerkracht, de veerkracht van de wijk en wijkbewoners. Met veerkracht bedoelen we, dat we ons inzetten om het vermogen te versterken om met veranderende omstandigheden mee te kunnen gaan, zowel op individueel als collectief niveau.

Belangrijke keuzen:

1. Het eigen pand ontwikkelen om zichtbaar en onafhankelijk te blijven en een zelfstandige plek te behouden. Met het experiment pand willen we de nieuwe identiteit versterken en het financieel mogelijk maken dat de broedplaats van bewonersinitiatief en experiment zich verder kan ontwikkelen.
2. Alle inzet concreet benoemen als aparte experimenten, projecten en activiteiten. We werken aan de zelfredzaamheid van de verschillende initiatieven. Vandaaruit werken we per experiment aan nieuwe financieringsbronnen en nieuwe samenwerkingspartners.

3. Versterken van de eigen organisatie door nieuw (jong) bewonerskader aan te trekken, sociaal ondernemerschap te stimuleren, nieuwe partnerschappen aan te gaan en de eigen identiteit te versterken.

De looptijd van deze transitie is drie jaar. De strategie werken we uit in uitvoeringsprogramma's.

3.1. Transitie-opgaven: Waar werken we aan?

Hieronder een opsomming van belangrijke transitie-opgaven waar we aan werken:

- Aanscherpen eigen identiteit;
- Uitwerken van de inhoudelijke experimenten, projecten en activiteiten én werken aan de zelfredzaamheid van alle initiatieven.
- Versterken en verbeteren van de eigen organisatie door het aantrekken van nieuw (jong) bewonerskader en sociaal ondernemerschap.
 - uitbreiding en versterking bestuur van de organisatie;
 - aantrekken trekkers van experimenten en projecten.
 - stimuleren van nieuwsgierigheid in de organisatie om te leren, kwaliteit te verbeteren en impact te vergroten.
- Ontwikkelen nieuwe financiële strategieën:
 - Inzicht krijgen in de financieringsopgave van het pand enerzijds en de inhoudelijke experimenten anderzijds.
 - Creatief en slim worden in het organiseren van nieuwe financieringsbronnen om de financiële basis te versterken (aangaan nieuwe (financiële) partnerschappen met (lokale) gemeente, fondsen, sponsors, enzovoort.)
- Aangaan nieuwe verbintenissen en partnerschappen én versterken huidige samenwerking met belangrijke partners in de wijk (Gemeente Rotterdam, WMO-Radar, Gebiedscommissie, Kino, Vers Beton, Winkeliersvereniging, Woonstad Rotterdam, Milieudefensie, Hoogheemraadschap e.a.);
- Zichtbaar, herkenbaar en beleefbaar maken van inzet, netwerk, activiteiten en werk;
 - communicatiestrategie ontwikkelen en uitvoeren (intern en extern).
 - organiseren van uitwisseling, debat en meningsvorming in de wijk
- Uitwerken van co-creatie vormen, die aansluiten bij de inzet, context en opgaven.

4. Identiteit: Nieuw Activisme

We stoffen onze identiteit af en scherpen hem aan. We kennen de geest van de plek, 'de genius loci', goed. Het pand waar elke steen de historie, de kennis en liefde voor de wijk ademt. Een organisatie die al bijna 50 jaar werk maakt van bewonersinitiatief. Een groot en superdivers netwerk heeft van bewoners en in de haarvaten van het Oude Westen actief is. Vanzelfsprekend sluiten we bij het aanscherpen van onze nieuwe identiteit aan bij wat we goed kunnen: we werken aan nieuwe vormen van activisme.

De organisatie richt zich op het versterken van de veerkracht van de wijk en haar bewoners. We sluiten aan bij de Resilience beweging in de stad.

We richten ons op vier inhoudelijke hoofdonderwerpen:

1. rondkomen en vooruitkomen;
2. droge voeten, frisse neuzen;
3. publieke ruimte; schoon, heel en veilig & sociale cohesie;
4. wonen.

Op deze onderwerpen is de organisatie proactief en oplossingsgericht. We prikkelen bewoners om experimenten op deze onderwerpen te organiseren. Indien nodig schuwen we het conflict niet om glans te laten ontstaan en laten we zien dat het wél kan.

Het concept 'broedplaats van bewonersinitiatief en experiment' vullen we verder in:

- Plek waar belangen van onderop samen komen;
- Plek waar mensen geënthousiasmeerd worden om 'het zelf te doen';
- Plek waar bewoners (-initiatieven) van elkaar leren: informatie, steun, kennis;
- Plek voor openbare bijeenkomsten voor en door bewoners;
- Plek waar beïnvloeding van beleid plaatsvindt op basis van inzicht in leefwerelden, behoeften en noden van bewoners;
- Plek van sociaal ondernemerschap;
- Plek van experimenteerterruimte & nieuwe slimme samenwerkingsverbanden en allianties, gericht op bundelen van kennis, netwerken, energie, zin en expertise (co-creatie).

De huidige naam, Aktiegroep het Oude Westen, dekt de lading niet. Intern is het een geuzenaam. Maar de naam wekt al lange tijd verwarring richting externe partners en (nieuwe) bewoners. De Aktiegroep heeft zich getransformeerd van inzet op actiebereidheid naar inzet voor activiteiten. De Aktiegroep sluit daarmee aan bij nieuwe vormen van samen stadsmaken, bewegingen 'van onderop' die je overal in Rotterdam en daarbuiten ziet ontstaan. De naam van de Aktiegroep wordt daarom ook aangepast.

Scootmobielschouw door de wijk

4. Experimenten

De Aktiegroep is een plek waar het draait om het versterken van de veerkracht van de wijk en de bewoners. We stimuleren bewoners om hier aan te werken middels experimenten en projecten. Initiatiefnemers ondersteunen we om dit voor elkaar te krijgen. We helpen hen - indien nodig- bij het vinden van financiering ten bate van de coördinatie, het inzetten van vakmensen en het leggen van contacten met mede bewoners en andere belangrijke partners. We zetten ons proactief in op vier inhoudelijke hoofdonderwerpen: 1) Rondkomen & Vooruitkomen, 2) Droge Voeten & Frisse Neuzen, 3) Publieke Ruimte en 4) Wonen.

De rollen die de Aktiegroep heeft op deze onderwerpen zijn verschillend: van pionier, tot trekker, uitvoerder of coördinator.

Daarbij is het ontwikkelen van het pand een belangrijk experiment binnen de transitie-strategie.

Het experiment Pand leggen we in dit hoofdstuk als eerste uit. Vervolgens geven we per inhoudelijk onderwerp inzicht in de activiteiten en projecten.

4.1. Experiment Pand

We richten ons als eerste op het experiment Pand. De inzet is om met herindeling en verbouwing van dit prachtige pand de nieuwe identiteit te versterken en het financieel mogelijk te maken dat het pand als broedplaats van bewonersinitiatief en experiment zich verder gaat ontwikkelen. Het experiment Pand biedt: huisvesting, kruisbestuiving binnen het pand met nieuwe partners, en versterking van de maatschappelijke meerwaarde van het pand en de programmering.

In schema-vorm hebben we drie hoofdprogramma's in het pand:

1. atelierruimte
2. sociaal ondernemers
3. het Wijkplein

De atelierruimte is een wijkclub, een werkruimte voor experimenten. Bewoners, sociaal ondernemers en nieuwe partners werken er samen. We bedenken en organiseren nieuwe activiteiten om de toekomst van de wijk mede vorm te geven. Zo gaan we werken rond de vraag: ‘Hoe zou onze eigen wijkcorporatie eruit kunnen zien?’ Ook gaan we met studenten die verbonden zijn aan de Veldacademie en het Resilience programma van de gemeente Rotterdam de concepten van ‘veerkrachtige organisatie’ en ‘veerkrachtige wijk’ onderzoeken.

In het pand huren **sociaal ondernemers** ruimten. De inkomsten hebben we hard nodig. Uiteraard hebben de sociaal ondernemers inhoudelijke meerwaarde. We nodigen gericht sociaal ondernemers uit die passen bij de ‘geest van de plek’ en de nieuwe identiteit. Voor de uitstraling van hun bedrijf vinden zij het positief dat zij onderdeel kunnen zijn van deze broedplaats van bewonersinitiatief. Het gaat om sociaal ondernemers die zich richten op het versterken van de veerkracht van wijken, bewoners en de stad; sociaal ondernemers die daar bedrijfsmatig innovatief aan werken in opdracht.

Op de begane grond is het Wijkplein. Het is een laagdrempelige en openbare plek waar de broedplaats van bewonersinitiatief zichtbaar vorm krijgt. Hier is zichtbaar en voelbaar dat bewoners zich inzetten op de vier centrale onderwerpen (zie verder 4.1.1. Experiment Wijkplein).

Atelierruimten en Wijkplein kunnen ook voor eenmalige activiteiten verhuurd worden aan derden om inkomsten te generen.

We kiezen er bewust voor om **de Huiswerkklas** in het pand te behouden. Dit is ook nadrukkelijk een wens van de Huiswerkklas. De Huiswerkklas is een belangrijke voorziening in de wijk waar jongeren voor 1 euro per week huiswerkbegeleiding krijgen. Het sluit ook prima aan bij twee belangrijke speerpunten van het gemeentelijke wijkactieplan: aandacht voor jongeren en vooruitkomen. De Huiswerkklas gaat zelf ook een volgende stap zetten. Zij denken na over hun entiteit (mogelijk eigen stichting) en willen onder meer financiële tegemoetkoming voor dagelijks gebruik van het pand gaan organiseren. Zij maken een eigen visie en plan (zie ook bij Experiment Rondkomen & Vooruitkomen).

Er zijn bewonersgroepen in het pand actief die niet aansluiten bij de nieuwe identiteit. Zij maken nu gebruik van het pand omdat de ruimte aanwezig is. Tijdens de transitieperiode gaan we voor deze activiteiten –in goed overleg– elders onderdak organiseren.

De bewonerswerkgroep Pand werkt de opgave verder uit. Recent vond een gesprek met KINO plaats om van hen te kunnen leren. Volgende stappen zijn:

- van opgave naar schetsplan.
- Uitwerken van de drie onderdelen: de atelierruimten, verhuurruimte sociaal ondernemers en het Wijkplein. Maken opdrachtomschrijving en aantrekken van trekkers en sociaal ondernemers.

4.1.1. Experiment Wijkplein

De begane grond van het pand is een laagdrempelige en openbare plek waar de broedplaats van bewonersinitiatief zich verder ontwikkelt. Hier is direct zichtbaar en voelbaar dat bewoners zich inzetten op de vier inhoudelijke onderwerpen. Nieuwe bewoners kunnen makkelijk mee doen. Aan het raam is zichtbaar wat er elke week gebeurt en waar je op in kunt stappen. We organiseren nieuwe manieren om zichtbaar en duidelijk te maken wat er gebeurt op het Wijkplein.

Er vinden openbare, inhoudelijke bijeenkomsten plaats, er zijn thema inloop-ochtenden en werkbijeenkomsten. Het is de plek waar bewoners makkelijk binnenlopen met een zorg, verhaal, vraag of een idee en verder geholpen worden. Voor individuele problemen sluiten we onze ogen niet. Het Plein is een van de plekken in de wijk waar buurtbewoners elkaar kunnen helpen. En dat doen ze hier graag. Dit gebeurt dan in het kader van het 'geheel aan formele en informele hulp in de wijk' te verbeteren. Daartoe is een apart experiment ontworpen (zie hieronder bij het thema Rondkomen & Vooruitkomen).

De kern is dat we een plek zijn waar bewonersgroepen samenkomen. Het is dé werkplek voor allerlei bewonerswerkgroepen, die werken aan een veerkrachtige wijk. Van de werkgroep Drugs in Kleur, het Welkomproject, ouderen die 'het langer thuis wonen' op de agenda zetten, tot bewoners die in het Wijkpark actief zijn en de Dierenhof runnen.

Standaard is het plein overdag open van maandag t/m vrijdag en ook op donderdag avond. En vanzelfsprekend is het ook open als de bewonersgroepen een activiteit organiseren.

Natuurlijk is het Plein ook de ontvangstplek voor de klanten van sociaal ondernemers.

Het wijkplein wordt gerund door zo'n 50 vrijwilligers. Zij zorgen ervoor dat mensen zich welkom voelen, de computers werken, er altijd koffie en thee klaar staat, boodschappen zijn gedaan, enzovoort.

Een vakkracht regisseert het Wijkplein. De vakkracht zorgt dat het zelfbeheer van het pand goed draait en vrijwilligers prettig samenwerken. Daarnaast houdt de vakkracht de oren en ogen goed open om nieuwe jonge bewoners en sociaal ondernemers te prikkelen om zich mee in te zetten op de vier inhoudelijke onderwerpen en bewoners die iets willen samen te brengen. Initiatiefnemers worden ondersteund om dit voor elkaar te krijgen.

Samengevat: de professional zorgt dat het Pand in zelfbeheer goed functioneert én het concept van de broedplaats van bewonersinitiatief op de begane grond zich steeds verder gaat ontwikkelen. Niet alleen door in het pand aanwezig te zijn, maar natuurlijk ook door in de wijk en stad op pad te gaan om aan te kunnen sluiten bij nieuwe netwerken, partners en interessante initiatieven.

4.2. Rondkomen & Vooruitkomen

De Aktiegroep zet zich in om bewonersinitiatieven te stimuleren die ondersteuning bieden aan buurtgenoten om zelfredzaamheid en het gevoel van eigenwaarde te versterken.

4.2.1. Verbinden en verbeteren van informele steun & formele hulpketen in de wijk

Gemeentelijke cijfers laten zien dat de armoedeproblematiek in de wijk prioriteit moet krijgen. Daarnaast is grote 'vraagverlegenheid' onder bewoners uit het Oude Westen geconstateerd. Bewoners stappen niet makkelijk naar formele instanties toe, om tot oplossingen voor problemen te komen. Ook merken we de gevolgen van nieuwe beleidsontwikkelingen in onder meer de hulpverlening en veranderingen in de participatiemaatschappij. Mensen moeten meer zelf doen met behulp van eigen familie- en sociale netwerken, maar uiteraard ontberen sommige mensen deze eigen netwerken en komen er alleen voor te staan. Tegelijkertijd zien we op meerdere plekken in de wijk, waaronder op het Plein bij de Aktiegroep, bij de Krachtvrouwen en in het Wijkpastoraat, dat er signalering en informele hulp plaatsvindt voor en door bewoners. Het gaat om die plekken waar laagdrempelig een luisterend oor wordt geboden. En als een wijkbewoner in vertrouwen iets durft te

vertellen, over zijn of haar problemen, dan sluit je je ogen er niet voor; én dan breng je dat vanzelfsprekend verder. En zeker de Aktiegroep, die inzet op het versterken van veerkracht van wijk en bewoners.

Met dit experiment werken we aan de verbetering van de gehele steun- en zorgketen voor mensen die het moeilijker hebben: de keten van informele hulp én formele, professionele steun. We werken aan goede aansluiting van alle inzet rond informele en formele hulp die in de wijk plaatsvindt. We organiseren inzicht en overzicht en zetten in op het verbeteren van de onderlinge samenwerking in de wijk. We maken expliciet wat op het Wijkplein aan concrete informele hulp geboden wordt en wanneer. Openbare bijeenkomsten op het terrein van Rondkomen & Vooruitkomen vinden plaats op het Wijkplein bij de Aktiegroep. Deze bijeenkomsten organiseert de Aktiegroep samen met de desbetreffende welzijnsorganisaties en andere initiatieven in de wijk.

Op dit moment helpen bewoners andere bewoners op het Wijkplein elkaar met de volgende zaken: 1) achter de computer bij zoeken van een woning, 2) het invullen van belastingformulieren, 3) een advocate uit de wijk geeft buurtbewoners advies, 4) de werkgroep 'Samen door één deur' helpt bewoners die niet door de klachtenafhandeling van de woningcorporaties komen en 5) de dagelijkse openstelling met aanspreekpunt voor van alles waar bewoners mee zitten (ook om door te kunnen verwijzen).

De Aktiegroep deelt haar kennis over financiële noden, (digitale) ondersteuningsbehoeftes en de oplossingsstrategieën van bewoners met andere organisaties met kennis op deze terreinen, zoals het Wijkpastoraat, De Nieuwe Gaffel, de vrouwenorganisaties, De Speeltuin, Ettaouhid en Zorgvrijstaat. Blijvend contact met professionele organisaties als de welzijnsorganisaties en Vraagwijzer is vanzelfsprekend nodig.

4.2.2. Huiswerkklas

De Huiswerkklas staat al 45 jaar symbool voor de zorg van de Aktiegroep voor de toekomst van de volgende generatie. Zij zijn een serieus alternatief voor de commerciële huiswerkbegeleiding die op de middelbare scholen wordt aangeboden. Jongeren krijgen voor 1 euro per week begeleiding en een rustige plek om te werken. Jaarlijks staan er bij de Huiswerkklas zo'n 90 jongeren ingeschreven. Bijna 20 vrijwilligers uit onderwijs en het bedrijfsleven begeleiden per dag (16.00 – 18.00 uur) zo'n 25 jongeren één op één uit de wijk.

De vrijwilligers en betaalde coördinatoren maken gezamenlijk een missie en visie voor de toekomst van de Huiswerkklas. Het grootste deel van de begroting van de Huiswerkklas wordt betaald door de welzijnsorganisatie in de wijk. Echter, de Huiswerkklas heeft te horen gekregen dat dit

het laatste jaar is dat zij door de welzijnsorganisatie worden gefinancierd. De Huiswerkklas moet op zoek naar nieuwe en aanvullende financieringsbronnen, mede om in de toekomst huur te kunnen gaan betalen.

Centrale ambities van de Huiswerkklas zijn: uitbreiden van de diensten aan kinderen uit groep 8, samenwerking met huiswerkklassen uit andere wijken, toegroeien naar een meer zelfstandige voorziening in de wijk waarbij de huidige, tijdelijke financiering vanuit welzijnssubsidies wordt uitgebouwd naar een meer structurele voorziening.

De kracht van de Huiswerkklas is de combinatie van de functies onderwijs & welzijn. De Huiswerkklas gaat om die reden met het onderwijsveld (onderwijskoepels) in overleg over aanvullende financiering vanuit stedelijke onderwijsmiddelen, ook om middelen voor de huisvesting te organiseren.

4.2.3. Nederlandse taallessen in de wijk

Taalles is een belangrijk onderwerp voor veel bewoners in de wijk. Tegelijkertijd is de situatie ten aanzien van de taallessen momenteel complex. Vraag en aanbod en middelen sluiten niet goed op elkaar aan. Er is veel onduidelijkheid. In samenwerking met de vrijwilligersorganisaties, Leeszaal West, Krachtvrouwen, het welzijnswerk en de gemeente werkt de Aktiegroep aan verbetering.

4.2.4. Formulierenbrigade in de wijk

Albeda College locatie Weena en de Aktiegroep ontwikkelen een formulierenbrigade. Samenwerking met de Nieuwe Gaffel vindt reeds plaats: vrijwilligers van de Aktiegroep en de Nieuwe Gaffel worden aan studenten van het Albeda College gekoppeld. Openbare bijeenkomsten vinden plaats om uitleg te geven over de wijze waarop allerlei formulieren ingevuld moeten worden en waarbij ter plekke ook hulp wordt geboden. Ook vindt scholing plaats van vrijwilligers over zaken als de aanvragen van tegemoetkomingen, kwijtscheldingen, enzovoort.

Deze inzet sluit nauw aan bij het experiment dat beschreven is onder 4.2.1 (kan ook een onderdeel daarvan zijn).

4.2.5. Ruilwinkel

De ruilwinkel is een publieke plek in de wijk die onder de vlag van de Aktiegroep zeer zelfstandig functioneert. De ruilwinkel steunt mensen met lage inkomens om vooruit te komen middels ruilen van diensten en tweedehands producten. Hergebruik van producten is ook goed voor milieu.

4.3. Droge Voeten & Frisse Neuzen

Meerdere bewoners van het Oude Westen zijn betrokken bij activiteiten om ons milieu te verbeteren. Het is een belangrijke opgave voor de wijk, de stad en het land. Vanzelfsprekend sluit de Aktiegroep hier op allerlei manieren bij aan.

4.3.1. Droge Voeten

De Aktiegroep werkt in samenwerking met Het Waterschap, Gemeente Rotterdam (Watersensitive) aan alternatieve vormen van waterafvoer als noodzakelijke aanpassing aan de klimaatverandering.

De Aktiegroep trekt in opdracht activiteiten gericht op het vergroenen van de wijk, o.a. het aanleggen van Geveltuinen XXL, het vergroenen van binnenterreinen en daken. De Aktiegroep heeft daar extra financiering voor georganiseerd via Stadsbeheer van de Gemeente Rotterdam. Met dit programma werkt De Aktiegroep aan het verbeteren van het milieu in de wijk en het versterken van onderlinge sociale contacten.

In 2018 zetten we in samenwerking met de welzijnsorganisatie en de gemeente Rotterdam een wijkploeg van vrijwilligers op om het groen zelf te beheren.

De Aktiegroep werkt – in samenwerking met Het Waterschap en de Gemeente Rotterdam- aan alternatieve vormen van waterafvoer als noodzakelijke aanpassing aan de klimaatsverandering.

We maken een meerjarenprogramma voor bewoners en professionals om kennis uit te wisselen over groenprojecten met bewoners.

4.3.3. Verduurzamen Wonen & Gasloos Oude Westen

Bewoners zetten zich in voor groene daken, zonnepaneelcoöperaties en alternatieven voor de gasverwarming.

In het Oude Westen is 80 procent van de woningvoorraad in handen van een woningbouwcorporatie. Om deze reden is het juist hier interessant om de energietransitie vanuit huurders vorm te geven. Een serieuze groep van bewoners met verstand van zaken heeft zich op dit thema georganiseerd. Zij zetten zich in om samen met de gemeente Rotterdam, de woningcorporatie Woonstad Rotterdam en andere relevante partners de (landelijke en lokale) ambities rond duurzaamheid en het wonen concreet te gaan maken in de wijk.

Vanzelfsprekend sluiten zij hiermee aan bij de duurzaamheidsambities van de gemeente Rotterdam. De bewonersgroep heeft de ambitie dat het Oude Westen op dit onderwerp een voorbeeldfunctie gaat vervullen voor andere wijken in Rotterdam en Nederland. Inzet is: werken aan bewustwording, concrete kleine en grote aanpassingen in de woningen en invloed uitoefenen op het beleid van de woningbouwcorporatie en andere relevante partners.

Kansrijk is onder meer het ontwikkelen van groene daken en zonnepanelen omdat het Oude Westen vele platte daken heeft. Sterker nog: woningcomplexen met vier etages, en daar hebben we er veel van in de wijk, in bezit van de woningcorporatie, zijn zeer geschikt om 'nul-op-de-meter-woningen' van te maken. Dit is een concreet voorbeeld van een onderwerp waar inzet van bewoners hard nodig is om beweging te genereren.

4.4. Publieke Ruimte: schoon, heel, & veilig en sociale cohesie

De Aktiegroep heeft jarenlange ervaring met het organiseren en ondersteunen van bewonersgroepen die zich bezighouden met beheer van de openbare ruimten. Natuurlijk gaat het om het schoon, heel en veilig houden van de openbare ruimte, maar ook om het versterken van de sociale cohesie, de sociale contacten en het sociale klimaat in de wijk. De Aktiegroep zet zich in om trajecten te organiseren waarbij bewoners samen met gemeente en woningbouwcorporatie de herinrichting van de openbare ruimten alsmede de binnenterreinen samen goed

oppakken. De Aktiegroep heeft daarvoor de expertise en de netwerken, zoals blijkt uit de mooie plekken die de afgelopen jaren door bewoners samen zijn gerealiseerd.

4.4.1. Beheer Openbare Ruimte

Er zijn al meerdere bewonersgroepen die zich inzetten voor mooie, gezellige, schone en veilige buitenruimten in het Oude Westen, waaronder Wijkpark, Dierenhof, Wijktuin, Josephplein en binnenterrein Diergaardesingel.

Ook zijn er bewoners die vuilcontainers hebben geadopteerd.

Een groep bewoners loopt samen met de wijkagent, Directie Veilig, Stadstoezicht, Gebiedscommissie en Woonstad rondes door de wijk onder de noemer Drugs in Kleur. Tevens werkt de Aktiegroep op vele verschillende manieren samen met de stadsmariniers en de wijkagenten.

We brengen de bewoners met enige regelmaat samen in het kader van kennisuitwisseling en het versterken van expertise (d.m.v. thema bijeenkomsten). We werken samen met de gemeente aan nieuwe vormen van samenwerking met respect en erkenning voor de inzet van bewoners. Een belangrijke vraag is: hoe kan deze vrijwillige inzet verzilverd worden ten gunste van de wijk en betrokkenen?

We werken aan het opzetten van een wijkbeheerploeg in 2018 (zie ook onder 4.3.1).

Inspiratievol zijn initiatieven in Europa waarbij bewoners door mede stadsgenoten op een ludieke manier worden opgeroepen om '1 stuk vuil per dag' op te rapen. Het Oude Westen sluit zich hier natuurlijk bij aan.

4.4.2. Herinrichting Openbare Ruimte

We maken samen met de gemeente een verkenning van de herinrichtingsplannen voor straten en pleinen in de wijk. We organiseren samen met de gemeente een proces waarbij bewoners proactief en op creatieve wijze de herinrichting kunnen beïnvloeden, zodat de openbare

ruimte die wordt gemaakt goed aansluit bij wensen van bewoners. Ook kunnen we op deze manier met elkaar werken aan het versterken van het eigenaarschap van bewoners voor de nieuwe pleinen en straten.

We maken afspraken met de gemeentelijke afdelingen van het gebied, stadsontwikkeling en stadsbeheer voor een co-creatie op dit onderwerp voor de komende jaren. Hoe kunnen bewoners en gemeente goed samen werken om te komen tot goede openbare ruimten die aansluitend bij dromen, wensen en behoeften? Hoe kunnen we eigenaarschap van bewoners voor eigen woonomgeving steeds verder vergroten en versterken? Concreet willen we proactief samen met de gemeente werken aan goede inbreng van bewoners en ondernemers bij de herinrichting van de West-Kruiskade (en samen leren van de laatste ontwikkelingen op de Nieuwe Binnenweg).

4.4.3. Verbindende rol tussen vele publieke plekken & initiatieven in de wijk

Het Oude Westen heeft circa 20 publieke plekken, die door vrijwilligers gedragen worden. Deze organisaties besloten in 2015 tijdens een Wijkdialoog dat ze samen Het Huis (of de Villa) van de Wijk zijn. De Aktiegroep neemt de coördinatie op zich tussen deze publieke plekken, door uitwisselingen te organiseren; gericht op afstemming, inhoudelijke versterking, onderlinge ondersteuning en kwaliteitsverbetering. En natuurlijk door het organiseren van gezamenlijke festiviteiten gericht op contact en op plezier. Het Aktiegroepcafé (4 maal per jaar), Zomerfeest en Nieuwjaarsfeest dragen hieraan bij.

4.5. Wonen

De Aktiegroep organiseert en ondersteunt specifieke belangengroepen, zoals ouderen die op zoek zijn naar een geschiktere woning en bewoners van (ver)bouwcomplexen. Daarnaast gaat de Aktiegroep ervoor zorgen dat bewoners weer eigen ideeën en visie ontwikkelen over de plannen voor de wijk. Wat gaat waar gebouwd worden en voor wie?

Stedelijk vinden discussies plaats over het onderwerp 'van wie is de stad'? Daarnaast ontstaan er in het land initiatieven van bewoners die zelf een eigen woon coöperatie oprichten. Ook daar sluiten wij op wijkniveau bij aan.

4.5.1. We Laten Ons Nog Niet Kisten

Een groep oudere bewoners zet zich in voor ouderenhuisvesting in de wijk. Zij ontwikkelden een gezamenlijk programma met aandacht voor openbare informatiebijeenkomsten, ludieke acties, voorstellen over hoe het voor elkaar te krijgen dat er meer complexen voor ouderen komen en woningen worden aangepast, en het aangaan van nieuwe verbintenissen met strategische contacten en partners.

4.5.2. Gezond Wonen

We organiseren een onderzoek naar het binnenklimaat van de woningen in het Oude Westen. Onze inzet is om samen met Woonstad, huisartsen en bewoners onderzoek te doen naar het huidige binnenklimaat van de woningen. Op basis van de conclusies bepalen we met elkaar een volgende stap.

4.5.3. Een Wijkcorporatie

We laten de verbeelding prikkelen en gaan aan de slag alsof we een eigen wijk- woningcorporatie opzetten. Wat vinden we belangrijk? Hoe zouden wij het organiseren? We nodigen deskundige bewoners uit, gaan met elkaar dromen en ontwikkelen. Daaruit gaat een agenda uit voortvloeien voor het wonen in de wijk in de toekomst.

4.5.4. Herontwikkeling in de Wijk: Odeon en Bajonetstraat

We willen graag dat bewoners weer positie krijgen in de discussies en plannen over de herontwikkeling van straten en gebouwen. Er zijn twee plekken waar momenteel plannen spelen: Odeon en de Bajonetstraat. We gaan hier proactief en creatief mee aan de slag. Eind van het jaar wordt door Woonstad bekend gemaakt wat hun plannen zijn voor de locatie Odeon: renoveren of slopen en sociale huisvesting voor ouderen nieuwbouwen. Gesprekken met Woonstad vinden reeds plaats.

5. Organisatie

De Aktiegroep is –ondanks de bezuinigingen van de laatste jaren– in staat geweest om met veel inspanning professionele ondersteuning te blijven bieden, een breed spectrum aan activiteiten te ondersteunen en ook zelf activiteiten te blijven ontwikkelen. Door veranderend beleid van de gemeente, het aanbesteden van het welzijnswerk, de gewijzigde positie van de woningbouwcorporaties, samen met de noodzaak om meer aan eigen fondswerving te doen, is het ook tijd om de eigen organisatie opnieuw tegen het licht te houden met behoud van al het goede.

De Aktiegroep bestaat dankzij de activiteiten van en voor bewoners. De organisatie mobiliseert op de vier inhoudelijke onderwerpen proactief energie bij bewoners. Door gericht bewoners uit te nodigen om experimenten op te zetten, nieuwe en bestaande initiatieven te steunen, door te zorgen voor de kwaliteit van de informatie uitwisseling en de meningsvorming, door te helpen bij fondsenwerving, door bewonersverbanden tussen initiatieven in de wijk en in de stad te leggen, en door letterlijk onderdak te bieden aan actieve bewonersgroepen. Door de mix van expertises worden problemen als het ware opgetild.

De Aktiegroep is van oudsher geen traditionele organisatie, maar wel een rechtspersoon. Er is een bestuur, er is een begroting en een jaarrekening, aan de voorwaarden van de ANBI-status wordt voldaan, zodat donaties fiscaal vriendelijk kunnen plaatsvinden en fondswerving plaats kan vinden.

Het bestuur van de stichting is in staat rekening en verantwoording af te leggen over het gevoerde beleid en de verantwoorde besteding van de middelen. Ook is zij werkgever en moet zij zorgen voor goed werkgeverschap. Zij is momenteel huurder van het pand en zorgt daarom voor goed contact met de eigenaar, onder meer over onderhoud.

Tijdens de transitieperiode zal het bestuur zich uitbreiden en bestuursleden met inhoudelijke portefeuilles krijgen die belangrijk zijn om het transitietraject te laten slagen. Voorstel is dat de voorzitter de portefeuille algehele transitie en organisatie aanneemt. Andere portefeuilles zijn onder meer ‘het Pand’, ‘communicatie’, ‘relatiebeheer/accounthouderschap belangrijke partners’, ‘financieringsstrategie’ alsook de inhoudelijke hoofdonderwerpen waar we voor staan.

De Steungroep is al jarenlang een centrale bewonerswerkgroep. Zij voelen zich verantwoordelijk voor het reilen en zeilen binnen de gehele organisatie en leveren daar bijdragen aan. Dat geldt nog steeds. Met de beoogde veranderingen is de Steungroep omgevormd tot een Steungroep 2.0. Een extra aantal bewoners is recent tot de Steungroep 2.0 toegetreden. De taak van Steungroep 2.0 is om er mede voor te

zorgen dat de beoogde vernieuwingen daadwerkelijk tot stand komen. Ook worden beleidsrichtingen met de Steungroep 2.0 ontwikkeld en getoetst. Met de ambities om de organisatie te vernieuwen zal het nodig zijn om scherpe keuzes te maken.

Er is op dit moment een grote groep vrijwilligers met wie een hechte band wordt onderhouden. Circa 100 vrijwilligers worden structureel ingeroosterd en hebben heldere taken gericht op het open en draaiend houden van het pand, alsook onder meer het managen, verzorgen en onderhouden van de Dierenhof en de Wijktuin. Daarbij is nog eens een veelvoud van bewoners actief bij allerhande werkgroepen en taken.

Betaalde vakkrachten zijn momenteel eindverantwoordelijk voor de organisatie en de vrijwilligers.

5.1. Proeftuin van co-creatie: op basis van jarenlange ervaring

Tijdens de transitie willen we nadrukkelijk komen tot nieuwe samenwerkingsvormen: tussen actieve bewoners, de Aktiegroep en gemeente.

We hebben de ambitie om een proeftuin van co-creatie te worden. We brengen de jarenlange ervaringen die we hebben opgedaan als de **'Poort naar de Wijk'** in, waaronder de goede samenwerking met de stadsmariniers, wijkagenten en recent Stadsbeheer (Watersensitive) en de ontwikkeling van gezamenlijke projecten zoals bijvoorbeeld Drugs in Kleur.

5.2. Onderzoek Veerkracht

We sluiten aan bij de Resilience beweging in de stad. We starten de samenwerking met de Veldacademie en Gemeente Rotterdam door deel te nemen aan de Scriptiewerkplaats. De Scriptiewerkplaats stelt zich als doel om inzichten te verkrijgen en het lerend vermogen van lokale gemeenschappen en instituten te versterken in reactie op klimatologische, demografische, sociaaleconomische en maatschappelijke veranderingen in de context van Rotterdamse wijken en buurten. Veerkracht gaat hier niet enkel om onverwachtse gebeurtenissen, maar juist ook over langetermijnstrategieën om de huidige en toekomstige uitdagingen en problemen aan te gaan. Samen met studenten werken we aan veerkrachtige organisatie, veerkrachtige wijk en veerkrachtige bewoners.

5.3. Communicatie

Via de Buurkrant (zie meer informatie in het kader) en de eigen website deelt de organisatie discussiepunten, ontwikkelingen, bewonersinitiatieven, culturele en sociale evenementen en individuele ervaringsverhalen met alle bewoners, ondernemers en instellingen van het Oude Westen. De 'Hiero' komt een keer per maand uit en is het huisorgaan. De eigen facebookpagina wordt geactiveerd en de samenwerkingen met collega-media in het Oude Westen zoals de facebookpagina WOW, Oude Westen TV, de website en de facebookpagina van Leeszaal West worden verder uitgebouwd.

We maken een communicatiestrategie gericht op: het verbeteren van de kwaliteit van de diverse communicatiemiddelen (vanzelfsprekend in nauw overleg met de betrokken vrijwilligers), het op een positieve manier zichtbaar maken van de inzet en de activiteiten van de Aktiegroep en het werven van een nieuw (jong) bewonerskader en de sociale ondernemers.

Daarnaast werken we aan een programma om inhoudelijke uitwisselingen te organiseren en bewonerswerkgroepen samen te brengen.

We werken in samenwerking met relevante partners aan verbetering van de reputatie van, en beeldvorming over de nieuwe organisatie.

Buurkrant het Oude Westen

De Buurkrant is bezig met zijn 47e jaargang en is inmiddels een uniek fenomeen in Rotterdam. De redactie, bestaande uit bewoners, opereert geheel zelfstandig, en verzamelt los-vaste schrijvers, fotografen en beeldend kunstenaars om zich heen. Behalve berichtgeving over evenementen en ontwikkelingen in de wijk, wil de Buurkrant een beeld geven van de diversiteit van bewoners van het Oude Westen en discussies aanzwengelen. De Buurkrant opinieert en agendeert, bijvoorbeeld over de huisvesting van ouderen, de zeggenschap over publieke (buiten- en binnen-)ruimtes, milieukwesties, huurkwesties, verkeersveiligheid van de winkelstraten, de taallessen en 'Huis van de Wijk' versie Oude Westen. De redactie volgt én (mede) organiseert discussiebijeenkomsten zoals Wijkdialogen en evenementen in de Leeszaal. De Buurkrant verschijnt 10 maal per jaar in oplage van 4500 stuks, huis-aan-huis verspreid door vrijwilligers en 12 stapelplekken. Door middel van sponsoring wordt 50 procent van de kosten van de Buurkrant gedekt.

Overzicht Aktiegroep

- Hulp bij eenvoudige bewonerszaken door vrijwilligers
 - Bijhouden overzicht van huur en koopwoningen
 - Samen door één deur (steun bij klachten over woningcorporatie)
 - Dierenhof
 - Wijk tuin
 - Kabouterpad (natuurles aan kinderen basisscholen uit de wijk)
 - Theeterras Wijk tuin
 - Vrienden van het Wijk park
 - Singphony (jongerenzanggroep)
 - Turkse werkgroep
 - Welkomproject
 - We Laten Ons Nog Niet Kisten (werkgroep voor ouderenhuisvesting in wijk)
 - BAAKS (herstructurering Bajonetstraat)
 - Financiële administratie voor 180 Opzoomeracties en 13 bewonersinitiatieven
 - Geveltuin XXL: Gouvernestraat en Doorbraak
 - Geveltuinen in ontwikkeling: Akeleistraat, Museumstraat
 - Ontwikkeling Taalles in 2018
 - Gasloos Oude Westen
 - Buurtkrant & verspreiding
 - Website (o.a. wijkagenda)
 - Interne nieuwsblad de Hiero en verspreiding
 - (Startlocatie en eindpunt) DRUGS IN KLEUR schouw
 - Scootmobiel schouw
 - Aktiegroepcafé (4 maal per jaar)
 - Zomerfeest
 - Nieuwjaarsfeest
 - Huiswerkklas
 - Ruilwinkel
 - 'E-center' voor bewoners
 - flexplek voor professionals uit de wijk
 - Werkplek en administratie Krachtvrouwen en plek voor stagiaires
 - Uitleen geluidsinstallatie (en andere spullen)
 - Verbinden alle publieke plekken in de wijk
 - Spreekuur advocaat voor advies
- We bieden op het moment tevens ruimte aan:
- Tuin de Bajonet, VVE
 - Extra lokaal school
 - Taallessen RADAR
 - Belastingspreekuur
 - Naailes (ma. ochtend, do. avond)
 - Actualiteitenoverleg
 - Cursus ruimte Chinese groep
 - Vergaderruimte voor onder meer Divine, Brede Raad, parkeeroverleg Centrum breed, Wijkdialoog, ...
- We ondersteunen projecten en vragen van:
- Gemeente, Gebiedscommissie, Stadsmarinier, wijkagenten
 - Studenten, docenten, onderzoekers
 - Woonstad Rotterdam t.a.v. servicekosten, wijkdialoog, enzovoort
 - West Kruiskade TV
 - Erasmus Universiteit
 - enzovoort, enzovoort

6. Financieringsstrategie

Cruciaal is dat de organisatie aan de slag gaat met het ontwikkelen van nieuwe financieringsstrategieën. Het is een van de belangrijkste aanjagers om het transitietraject in te zetten. Het experiment Pand moet het mogelijk maken dat we een openbare plek kunnen blijven faciliteren als broedplaats voor alle samenwerkingsverbanden en bewonersinitiatieven. En daarnaast werken we toe naar een organisatie die met experimenten en projecten nieuwe financieringsbronnen gaat aanboren.

We kunnen leren van de vele kunstenaars initiatieven en sociaal ondernemers.

Als we verschillende financieringsbronnen hebben, worden we als organisatie veerkrachtiger.

We laten ons inspireren door talloze voorbeelden in de stad, in het land en in Europa.

7. Hoe verder?

Van transitie-strategie naar uitvoeringsprogramma en begroting.

Prioriteiten:

- Versterken van het bestuur en aantrekken nieuw kader (koppeling van nieuw kader aan bestaande netwerken van de Aktiegroep, de haarvaten van de wijk)
- Uitwerken van de afzonderlijke experimenten en projecten, gericht op het ontwikkelen van zelfredzaamheid en aanboren van nieuwe financieringsbronnen.
- Ontwikkelen pand en komen tot concrete afspraken met de gemeente hierover.

- Steun van de gemeente bij het vinden van aansluiting bij huidige regelingen voor experimenten en projecten.
- Concreet uitwerken van de vormen van co-creatie met gemeente.

8. Wat vragen we van de Gemeente?

We vragen van de gemeente vertrouwen, samenwerking, financiële steun en tijd om het transitietraject te kunnen inzetten en te laten slagen. We vragen de gemeente om de transitie zoals voorgesteld te steunen, actief mee te werken en te denken om deze strategie werkelijkheid te laten worden. De transitieperiode beslaat drie jaar. Een begroting is samen met een aparte notitie van het transitieteam toegevoegd.

(Straat)vergaderingen vergroening wijk

Uitwisseling op het Wijkplein

Colofon

Penvoerder: Els Desmet

Foto's: Joop Reijngoud pg 5, 27, 28 & diverse rechthebbenden

Transitieteam: Paul Claessens, Els Desmet, Hans Hazenak, Piet Huiskens,

Ferry in 't Veld

November 2017

Dank

Belangrijke basis voor dit verhaal zijn de bijeenkomsten van de Steungroep 2.0 en het Transitieteam.

Veel dank gaat dan ook uit naar de circa 25 deelnemers aan de Steungroep 2.0. voor hun inbreng, mee denken, mee ontwikkelen, mee schrijven en mee lezen.

Ook dank aan de ambtenaren waarmee tussentijds uitwisseling plaatsvond: Onno Zwart, Josje van Nes, Hugo van der Leek

Pand in zelfbeheer